

OSASTO TOIMII

Hyvin toimiva osasto - hyvin toimiva Punainen Risti

PUNAINEN RISTI KOULUTTAA

HYVIN TOIMIVA OSASTO – HYVIN TOIMIVA PUNAINEN RISTI

Hyvin toimivan Punaisen Ristin perusjalka ovat toimivat osastot. Toimiva järjestö tarvitsee

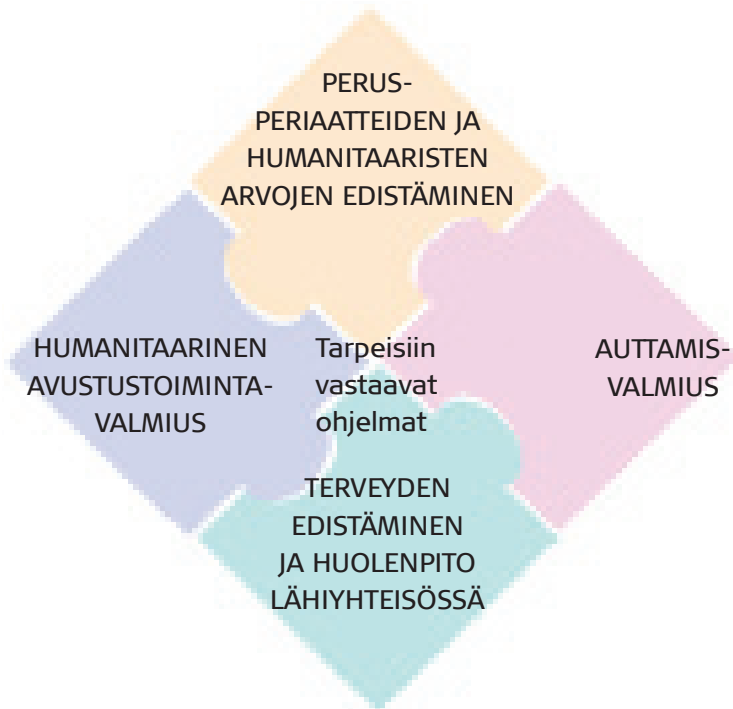
- tarpeisiin vastaavat, kohdennetut ohjelmat (toimintamuodot)
- osaavat ihmiset (vapaaehtoiset ja työntekijät)
- tehokkaat järjestörakenteet ja työtavat
- tarkoituksenmukaiset resurssit.

Kun osaston perusta on kunnossa, toimintavalmiutta kehitetään uudistamalla osaston toimintamuotoja, hiomalla toimintatapoja ja etsimällä uusia voimavaroja (ihmisiä, varoja). Joskus voidaan tarvita perusteellisempiakin uudistuksia tai kehittämishankkeita elleivät esimerkiksi toimintamuodot tai osaston rakenteet vastaa tarkoitustaan.

Kaiken kehittämisen ytimessä on tarpeisiin vastaavat toimintamuodot ja toimintaideat. Hyvin toimivassa osastossa toimintavalmiutta kehitetään päämääränä entistä paremmat mahdollisuudet toteuttaa Punaisen Ristin perustehtäviä. Hyvä toiminta tuo mahdollisuuksia uusien vapaaehtoisten hankinnalle toisaalta uudet vapaaehtoiset mahdollistavat uusien toimintamuotojen aloittamisen. Hyvät projekti-ideat mahdollistavat varainhankinnan - uudet rahoituslähteet taas toiminnan laajentamisen. Hyvin toimivassa organisaatiossa me-henki kasvaa - yhteistoiminnalla ideat jalostuvat ja löydetään uusia toimintamahdollisuuksia ja voimavaroja. Hyvällä viestinnällä osasto voi hankkia lisää voimavaroja, kannustaa jäseniään ja viedä Punaisen Ristin viestiä eteenpäin.

Hyvin toimiva osasto -mallin avulla voidaan tutkia oman osaston toimintavalmiuden osa-alueita ja kehittämistarpeita.

Tarpeisiin vastaavat ohjelmat – ohjelmakehitys

Osasto on Punaisen Ristin edustaja paikkakunnallaan. Hyvin toimivassa osastossa on selvitetty paikalliset tarpeet ja arvioitu, millaisia Punaisen Ristin toimintamuotoja paikkakunnalla tarvitaan.

Järjestö tarjoaa välineitä ja malleja paikallisiin toimintamuotoihin Punaisen Ristin ydintehtävälueilla.

Osaston perustehtäviin kuuluu, että

- osasto toiminnallaan ja viestinnällään edistää periaatteiden tunnettuutta ja auttamismieltä paikkakunnallaan
- osaston valmiussuunnitelma on kunnossa
- osastossa ollaan valmistauduttu välittämään kotimaan apua hätätilanteissa.

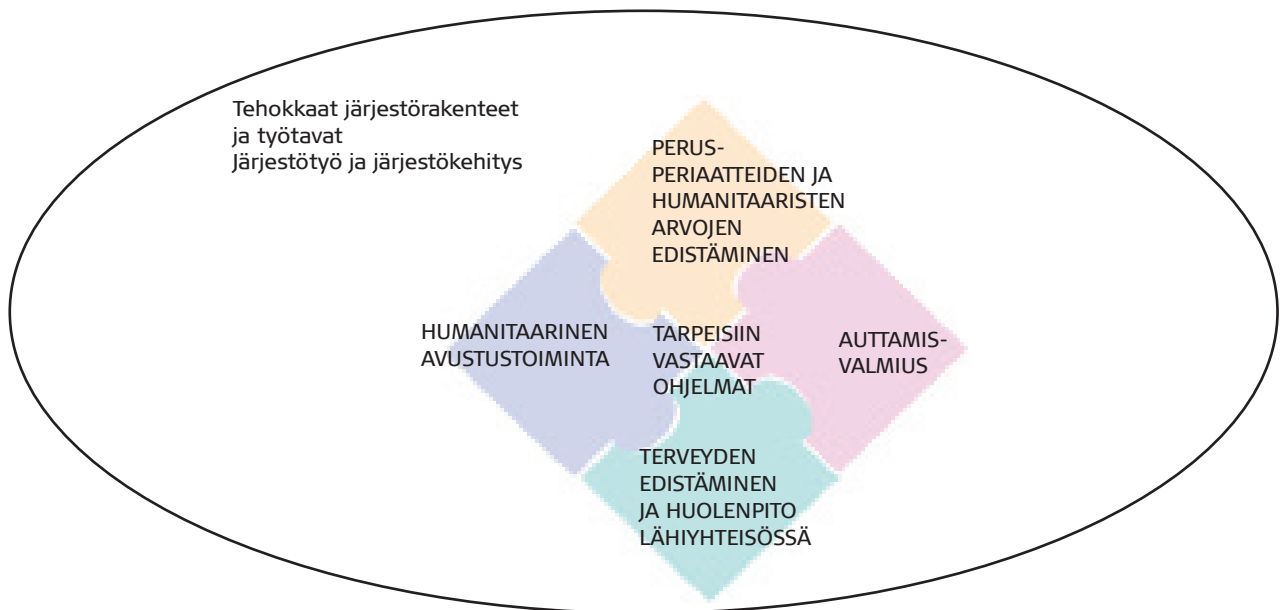
Lisäksi jokainen osasto tuottaa toimintaa ja palveluita voimavarojensa ja paikallisten tarpeiden mukaan. Erilaisia vapaaehtoishjelmia osastoissa voivat olla esimerkiksi ensiapu, ensihuolto, ystävätoiminta, nuorisoryhmätoiminta, monikulttuurinen toiminta, huono-osaisuutta ehkäisevät hankkeet tai toiminta kansainvälisen avun ja humanitaarisen oikeuden edistämiseksi. Myös osaston keräysvalmius on oleellinen osa auttamisvalmiuden ylläpitoa.

Punaisen Ristin ohjelmatyö perustuu paitsi paikallisiin ja yhteiskunnallisiin tarpeisiin, myös järjestön rooliin viranomaisia avustavana järjestönä. Punainen Risti on solminut viranomaisten kanssa sopimuksia, jotka toisaalta velvoittavat Punaista Ristiä toimimaan, toisaalta takaavat järjestön toimintamahdollisuudet. Esimerkkejä sopimuksista ovat sopimus sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ensiaputoiminnasta (mm. ensiapuryhmien rooli auttamistyössä, Punaisen Ristin tehtävä väestön ensiapuvalmiuden edistämiseksi) ja sopimus työministeriön kanssa kiintiöpakolaisten vastaanotosta. Alueellisesti ja paikallisesti piiri ja osastot voivat laatia sopimuksia viranomaisten kanssa erilaisten toimintamuotojen toteuttamisesta. Myös osaston valmiussuunnitelmassa avustustyön toteuttamisesta sovitaan yhdessä viranomaisten kanssa.

Ohjelmakehitys on jatkuvaa toiminnan arviointia. Ohjelmakehityksessä arvioidaan tarpeiden ja olosuhteiden muutoksia ja puntaroidaan Punaisen Ristin roolia paikkakunnalla ja yhteiskunnassa. Osaston toimintamuotojen on elettävä ja muututtava yhteiskunnan muuttuessa. Kaikki järjestön kehittämistyö tähtää lopulta ohjelmatyön kehittämiseen. Vapaaehtoispalveluilla ja -toiminnalla osastot toteuttavat Punaisen Ristin perustehtäviä, ja toimivat näin Punaisen Ristin edustajana paikkakunnallaan.

Hyvin toimivan osaston tunnusmerkkejä:

Edistämme toiminnallamme inhimillisiä arvoja ja auttamismieltä.	☹	☺	☺
Tunnumme oman toiminta-alueemme tarpeet.	☹	☺	☺
Osastollamme on valmiussuunnitelma.	☹	☺	☺
Osastollamme on valmius auttaa hätätilanteissa.	☹	☺	☺
Osastomme tuottaa vapaaehtoispalveluita paikkakunnalla ihmisten hyvinvoinnin lisäämiseksi.	☹	☺	☺
Etsimme aktiivisesti uusia toimintamahdollisuuksia.	☹	☺	☺
Arvioimme auttamistoimintamme vaikuttavuutta.	☹	☺	☺
Osastomme toimii Punaisen Ristin perustehtävien toteuttamiseksi.	☹	☺	☺

Tehokkaat järjestörakenteet ja työtavat

Punaisen Ristin ainutlaatuisuus ja tehokkuus perustuvat maailmanlaajuiseen verkostoon ja kotimaassa koko valtakunnan kattavaan osastoverkostoon.

Tehokkailla järjestörakenteilla taataan avun perille meno ja varmistetaan, että avustustyön periaatteita toteutetaan samalla tavalla kaikkialla.

Vapaaehtoisorganisaatioissa sääntömääräiset asiat ja järjestöbyrokratia voivat joskus tuntua raskaalle. Kuitenkin ne ovat välttämättömiä luotettavan toiminnan takaamiseksi. Toimivat rakenteet takaavat myös jäsenten vaikuttamismahdollisuudet järjestössä.

Suomen Punaisen Ristin laki ja asetuksella vahvistetut säännöt takaavat Punaiselle Ristille toimintamahdollisuudet, mutta samalla velvoittavat järjestöä toimimaan. Arvot luovat järjestön perustan, Punaisen Ristin periaatteet ohjaavat toimintaa.

Suomen Punaisen Ristin organisaation perusta ovat jäsenet, jotka valitsevat luottamushenkilöt päätöksentekoeleimiin kaikilla järjestön tasoilla. Luottamushenkilöiden ja työntekijöiden selkeät roolit ja tehtävät sekä sujuva yhteistoiminta on oleellinen osa hyvin toimivaa järjestöä. Toiminnan ja talouden asiantunteva suunnittelu, seuranta ja arviointi takaavat toiminnan tavoitteellisuuden ja kehittämisen.

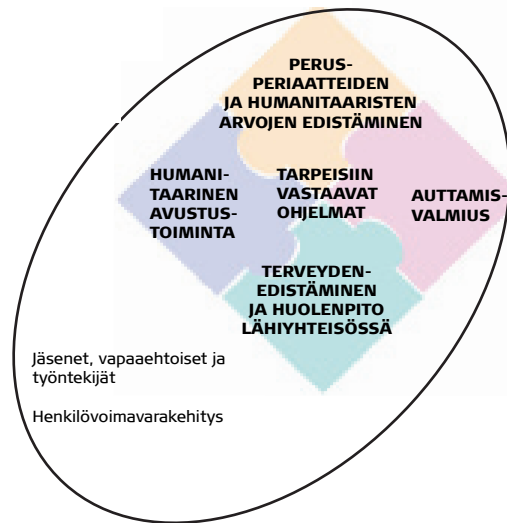
Järjestötyön ja järjestökehityksen avainkysymyksiä ovat mm. miten järjestörakenteet parhaiten tukevat vapaaehtoistoimintaa ja miten voidaan edistää jäsenten osallistumista päätöksentekoon. Järjestötyön tavoitteena on mahdollistaa ja innostaa toiminnan kehittämiseen sekä vahvistaa osasto- ja vapaaehtoisverkostoa niin, että se pystyy toimimaan tehokkaasti muuttuvassa yhteiskunnassa. Hyvää toimintaa ja hallintoa ovat myös toimivat yhteistyöverkostot järjestön sisällä ja sidosryhmien kanssa.

Osastokehitys on osaston avainhenkilöiden harteilla. Heillä on oltava välineitä hyvään hallintoon, voimavarojen hankkimiseen, osaston viestintään ja toiminnan kehittämiseen. Tukea tähän antaa järjestökoulutus. Kun jäsenet, vapaaehtoiset ja työntekijät tuntevat Punaisen Ristin periaatteet, toimintatavat, rakenteet ja organisaation, varmistetaan, että kaikki voivat toimia ja vaikuttaa järjestössä. Samalla vahvistetaan sitoutumista järjestön arvoihin ja niiden edistämiseen.

Hyvin toimivan osaston tunnusmerkkejä:

Hoidamme sääntömääräiset kokoukset ajallaan.	☹️ 😐 😊
J-kortit ovat ajan tasalla ja toimitettu piiritoimistoon ajallaan.	☹️ 😐 😊
Osastollamme on toimiva hallitus.	☹️ 😐 😊
Osallistumme aktiivisesti päätöksentekoon piirin kokouksissa.	☹️ 😐 😊
Osastomme on aktiivinen yleiskokousvaikuttaja.	☹️ 😐 😊
Sääntökirja on tuttu työkalu osastossamme.	☹️ 😐 😊
Panostamme toiminnan ja talouden suunnitteluun ja arviointiin.	☹️ 😐 😊
Kannustamme kaikkia osaston jäseniä ja vapaaehtoisia mukaan päätöksentekoon ja vaikuttamiseen.	☹️ 😐 😊
Osaston nuoret ovat mukana toiminnan suunnittelussa.	☹️ 😐 😊
Tartumme innolla kehittämishankkeisiin osastossamme.	☹️ 😐 😊
Punaisen Ristin periaatteet ohjaavat toimintaamme.	☹️ 😐 😊

Osaavat vapaaehtoiset, jäsenet ja työntekijät

Ilman ihmisiä ei olisi Punaista Ristiä. Perustehtävien toteuttamisessa Punaisen Ristin tärkein voimavara ovat järjestön ihmiset: jäsenyys on konkreettinen kannanotto Punaisen Ristin periaatteiden puolesta, miljoonat vapaaehtoiset toimivat kaikkialla maailmassa ja avustustyön ammattilaiset tukevat vapaaehtoisia ja toimivat heidän rinnallaan auttamistoiminnassa.

Uusien jäsenten ja vapaaehtoisten hankinta on järjestölle jatkuva haaste. Toiminnan säilyminen ja kehittyminen on aktiivisten ja osaavien ihmisten varassa. Hyvin toimivassa osastossa vapaaehtoisia etsitään aktiivisesti toteuttamaan perustehtäviä erilaisiin toimintamuotoihin. Hyvin toimivassa osastossa on tarjolla erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia lyhyistä keikkatehtävistä (kerääjä, saattajapalvelu) pitkäjänteistä sitoutumista vaativiin tehtäviin (ystävä, ensiapupäivystäjä). Jäsenyyttä tarjotaan aktiivisesti.

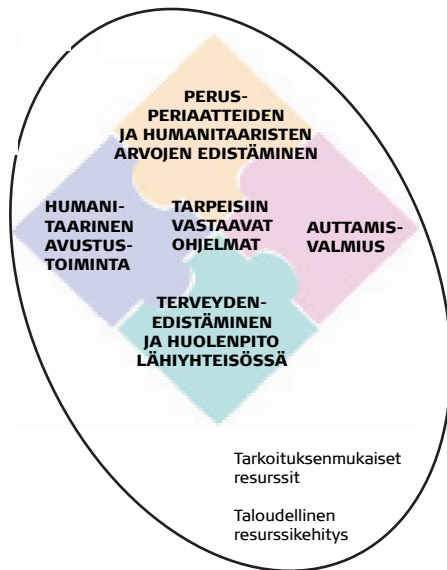
Punaisen Ristin toiminta on avointa kaikille, jotka haluavat toimia järjestön päämäärien toteuttamiseksi. Aktiivinen avoimuus järjestössä edellyttää näkyvyyttä. Vapaaehtoisten moninaisuus mahdollistaa monipuoliset toimintamuodot, toimintaan tarvitaan yhtäläillä nuoria, seniorikansalaisia ja maahanmuuttajia. Monipuoliset toimintamahdollisuudet houkuttelevat monenlaisia ihmisiä mukaan.

Järjestön on panostettava myös toimiviin vapaaehtoisiiin ja jäseniin. Vapaaehtoisten koulutus on kannattava investointi, se vauhdittaa toiminnan kehittymistä ja kannustaa jatkamaan vapaaehtoistehtävissä. Vapaaehtoisten palkitseminen ja kiittäminen ovat hyvää toiminnan organisointia. Tärkeä osa jäsenistä ja vapaaehtoisista huoltopitämistä on viestintä, jäsenkirjeellä kerrotaan mitä osastossa on tehty ja mitä toimintaa on tulossa. Työnantajana toimiessaan osaston on huolehdittava myös työntekijöistään.

Hyvin toimivan osaston tunnusmerkkejä:

Osastossamme on mukana monenlaisia ja -ikäisiä ihmisiä.	☹	☺	☺
Osastoamme on helppo lähestyä ja mukaan tulolle on matala kynnyks.	☹	☺	☺
Etsimme uusia vapaaehtoisia aktiivisesti ja kohdennetusti erilaisiin tehtäviin.	☹	☺	☺
Osastossamme panostetaan vapaaehtoisten koulutukseen.	☹	☺	☺
Tiedotamme toiminnasta aktiivisesti jäsenillemme.	☹	☺	☺
Muistamme kiittää ja kannustaa vapaaehtoisiamme.	☹	☺	☺
Huolehdimme uusien vapaaehtoisten perehdyttämisestä.	☹	☺	☺
Uudet jäsenet toivotetaan osastossamme lämpimästi tervetulleiksi.	☹	☺	☺
Osastossamme on "hyvä meininki" ihmisten kesken.	☹	☺	☺

Tarkoituksenmukaiset resurssit

Voidakseen toimia järjestössä ja osastossa tarvitaan myös varoja, välineitä, tiloja ym. materiaalisia resursseja. Varainhankinta ei ole itsetarkoitus vaan keino mahdollistaa toiminta.

Hyvin toimiva osasto hankkii aktiivisesti varoja omaan toimintaansa ja käyttää hankkimansa varat siten, kuin on tukijoilleen luvannut. Osastot kartuttavat järjestön yhteistä katastrofirahastoa osallistumalla keräyksiin.

Rahoituksen ja tukijoiden etsiminen perustuu hyvään toimintaan. Kun Punainen Risti ja osastot kertovat aktiivisesti toiminnastaan tarjotaan myös mahdollisuuksia tulla mukaan tukemaan toimintaa eri tavoin.

Hyvin toimivassa järjestössä ja osastossa varoja myös hoidetaan hyvin. Huolellisella taloushoidolla, keräysturvallisuudesta huolehtimisella ja aktiivisella viestinnällä varojen käytöstä varmistetaan tukijoiden luottamus järjestöön myös jatkossa.

Hyvin toimivan osaston tunnusmerkkejä:

Osallistumme täydellä teholla Nälkpäivään ja katastrofirahaston keräyksiin.	☹	☺	☺
Hankimme aktiivisesti varoja osaston kuluihin.	☹	☺	☺
Taloudenhoito on osastossamme jämäkkää.	☹	☺	☺
Kerromme aktiivisesti ja avoimesti, mihin varat käytetään.	☹	☺	☺
Osastomme etsii toimintaan uusia rahoituslähteitä.	☹	☺	☺
Varainhankinnan keinot valitaan mieltien myös Punaisen Ristin arvoja.	☹	☺	☺
Osastollamme on monta rahoituksen tukijalkaa.	☹	☺	☺
Osastossamme toimintaa ja taloutta suunnitellaan rinnakkain.	☹	☺	☺

Hyvin toimiva osasto viestii

Viestien kaaoksessa ja mielikuvien maailmassa viestintä on noussut entistäkin tärkeämmäksi. Viestintä on järjestölle väline sekä ohjelmatyöhön että voimavarakehitykseen. Paikallisilla kannanotoilla ja näkyvyydellä osasto voi edistää inhimillisiä arvoja ja tavoittaa avuntarvitsijoita ja vapaaehtoispalveluiden käyttäjiä. Viestinnällä kerrotaan mahdollisuuksista tulla mukaan toimijaksi tai toiminnan tukijaksi. Viestinnällä myös kiitetään, kannustetaan ja innostetaan toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia, jäseniä ja tukijoita.

Hyvä viestintä on suunniteltua. Tällöin mietitään, kenelle viestitään, mitä viestitään, milloin viestitään, miten viestitään ja kuka viestinnästä vastaa. Monenlaisin viestinnän keinoin toiminta näkyy ja kuuluu paikkakunnalla. Hyvin toimivassa osastossa myös sisäinen viestintä on vilkasta ja suunnitelmallista. Jäsenet ja vapaaehtoiset saavat tietoa toiminnasta ja viestinnän kanavat ovat auki myös palautteelle.

Järjestön viestinnän yhteinen ilme yhdistää Punaisen Ristin viestit ja erottaa Punaisen Ristin viestinnän muista. Hyvin toimivassa osastossa viestinnän ilmeeseen kiinnitetään huomiota ja noudatetaan järjestön yhteistä graafista ohjetta. Osaston viestinnässä vaalitaan punaisen ristin merkin käyttöä oikein, näin järjestö säilyttää uskottavuutensa myös valvoessaan merkin käyttöä järjestön ulkopuolella.

Hyvin toimivan osaston tunnusmerkkejä:

Osastossamme toimintasuunnitelman rinnalla on viestintäsuunnitelma.	☹	☺	☺
Punainen Risti näkyy paikkakunnalla.	☹	☺	☺
Osastostamme on juttuja paikallislehdessä.	☹	☺	☺
Tiedotamme toiminnasta jäsenillemme.	☹	☺	☺
Kotisivumme päivitetään säännöllisesti ja ovat aktiivisesti käytössä.	☹	☺	☺
Vaalimme punaisen ristin merkkiä ja valvomme sen käyttöä.	☹	☺	☺
Osastomme ilme noudattaa järjestön graafista ohjetta.	☹	☺	☺
Pidämme aktiivisesti yhteyttä piiriin ja omiin verkostoihimme.	☹	☺	☺
Osastomme puhelinnumero löytyy puhelinluettelosta.	☹	☺	☺
Mainokset toiminnastamme ja tapahtumistamme levittyvät laajalle.	☹	☺	☺

Toimintavalmiuden kehittämismalli perustuu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liiton (IFRC) malliin Capacity Building Framework (2004).